

PAOLA VILLA

**DOCUMENTI SUGLI EBREI A CHIO
NEL 1394**

Consultando gli atti del notaio Donato da Chiavari, rogati in Chio dal giugno al novembre 1394¹, ho trovato 13 documenti, riguardanti gli ebrei dell'isola, che mi sembra utile segnalare in quanto sono finora gli unici esempi che le fonti notarili ci offrano in proposito, per questo lasso di tempo. Si tratta di atti di carattere privato: confessioni di debito, procure, vendite di immobili, un testamento. Vi compare un certo numero di persone: i più ragguardevoli ebrei ivi nominati sono Elia *Sacerdotus* ed Eliseo *Calaihi*. Essi sono, di volta in volta, creditori, procuratori, esecutori testamentarii, curatori per terzi (anche cristiani) e collaboratori in condizione di parità con cristiani².

Questi atti confermano e documentano ulteriormente quanto sulle condizioni degli Ebrei in Chio è stato già scritto dall'Argenti³; e, in particolare, il fatto che i medesimi, nelle colonie, godono di diritti civili e della facoltà di contrarre negozi alla pari delle altre minoranze (ad es. dei Greci) o, più generalmente, dei cristiani.

Per quanto riguarda invece il trattamento riservato agli Ebrei nel territorio della Repubblica di Genova, il problema rimane aperto. Da una parte, un gruppo di studiosi⁴ sostiene

---

¹ Archivio di Stato di Genova, Sala 6, scansia 39, Notaio Donato *de Clavaro*, filza unica, n. 228 (corrispondente al n. 11 della presente edizione), datato 22 giugno 1394; n. 182 (corrispondente al n. 13 della presente edizione), datato 24 settembre 1394. Il n. 228 è stato citato da F. ARGENTI, *The occupation of Chios by the Genoese and their administration of the island*, Cambridge, 1958, pp. 442-443 (a tale opera rimando anche per una più completa bibliografia).

² Il testo, scritto sempre dalla stessa mano, è generalmente molto scorretto.

³ F. ARGENTI cit., pp. 442-443.

⁴ M. STAGLIENO, *Degli Ebrei in Genova*, in *Giornale Ligustico di Archeologia, Storia ed Arte*, Genova, III, 1876, pp. 173-186; V. RE-

la tesi di una condizione poco tollerante, basandosi sul fatto che, a partire dal secolo XII, furono emanati a Genova periodici provvedimenti che limitavano la permanenza degli Ebrei nella città e la loro libertà d'azione: comportamento che può essere attribuito, oltre che a ragioni religiose, ad un sentimento di rivalità in campo commerciale e finanziario⁵. Dall'altra parte, in un articolo recente, D. Jacoby sostiene che la legislazione genovese « was universally applied in Chios, and no distinction in matter of legal procedure and qualification was made between the inhabitants. Where some difference existed between latins and others, as in the procedure of appeals, from 1476 on, Jews and Greeks enjoyed the same status, and this similarity also obtained in most fiscal matters »⁶.

Questi documenti, che si riferiscono alle colonie, possono essere indicativi per dare un quadro generale delle condizioni degli Ebrei nel '300-400, ma non depongono in favore nè dell'una nè dell'altra tesi, in quanto nelle colonie le posizioni sia dei Genovesi sia degli Ebrei erano diverse da quelle da loro tenute in Genova: i Genovesi da padroni di casa diventavano ospiti, gli Ebrei non erano più concorrenti stranieri, ma per la maggior parte indigeni influenti in campo commerciale. Quindi anche l'interesse poteva spingere i Genovesi ad una posizione più favorevole verso una classe preesistente alla loro affermazione politica ed economica, formata da persone attivamente dedite a movimenti finanziari e con vaste relazioni commerciali, che poteva essere utile per introdurre i nuovi venuti nella vita commerciale e finanziaria del Levante.

ZASCO, *Del segno degli ebrei*, in *Giornale Ligustico di Archeologia, Storia ed Arte*, Genova, 1888, pp. 241-266; G. MUSSO, *Per la storia degli Ebrei nella Repubblica di Genova tra il Quattrocento e il Cinquecento*, in *Miscellanea storica ligure III*, Milano, 1963, pp. 105-125.

⁵ M. STAGLIENO cit., pag. 177.

⁶ D. JACOBY, *The jews in Chios under Genoese Rule (1346-1566)*, in *Zion, a quarterly for research in jewish history*, XXVI, 1961, pp. 180-197.

1394, aprile 5, Chio.

Ihera Chimesti, giudea, aggiunge un codicillo al proprio testamento per cui sostituisce a Leonino, figlio di Beniamino *Feihano*, esecutore testamentario, Elia *Sacerdotus*, e lascia un legato di sei iperperi di Chio al governo di Chio.

In nomine Domini, amen. *Ihera Chimesti*, iudea, uxor quondam *Elie Fapsomi* et filia quondam *Ellie comita*, habitans *Syi*, sana mente et intellectu, licet egra corpore et iacens in lecto¹, habens noticiam de quodam suo testamento seu ultima voluntate, per ipsam *Chimesti* facto et composito manu *Donati de Clavaro*, notarii, hoc anno, die .xxv. decembris, et volens² codicillum et codicillos facere ac dicto testamento seu sua ultima voluntate addere, diminueret et ipsum corrigere³, addiit, disposuit, cassavit, ordinavit et legavit ut infra: primo, sciens se nichil legasse dominacioni *Syi*, ideo⁴ legavit ipsi⁵ dominacioni *Syi* perperos sex de *Syo*⁶ occasione *aviotichi*. Item, sciens et cognoscens se in dicto suo testamento, seu ultima voluntate, suum fideicommissarium et executorem dicti testamenti [si]ve⁷ ultime voluntatis, constituisse *Leoninum filium Beiamini iudei Fohiano*, et dictum *Leoninum* disisse se non velle esse fideicommissarium seu executorem dicti testamenti, et volens loco sui alium fideicommissarium constituere⁸, cassavit et annullavit dictum *Leoninum* a dicta fideicommissaria, et fideicommissarium et executorem sue dicte ultime voluntatis et huius codicilli instituit et esse voluit *Elliam Sacerdotum iudeum*⁹. Cui *Ellie* fideicommissario dedit et atribuit illam potestatem et bai-

¹ sana - lecto è aggiunto nel margine destro.

² *Segue depennato*: dicto test

³ ipsum corrigere è aggiunto in soprilinea. *Segue depennato*: et legare disposuit, sana tamen mente et intellectu, licet egra corpore et iacens in lecto

⁴ *Segue depennato*: item

⁵ ipsi è aggiunto in soprilinea.

⁶ de *Syo* è aggiunto in soprilinea.

⁷ *Carta forata per la legatura della filza*.

⁸ *Segue depennato*: de

⁹ *Nota nel margine sinistro*: *Elia Sacerdotus*

liam, quam in dicto suo testamento dederat et atribuerat dicto Leonino. Ratificans et aprobans omnia allia contenta in dicto testamento. Actum in Syo, in domo Ihere Meliche, uxoris quondam magistri Ismail, anno dominice nativitat^{is} .MCCCLXXXIII., inditione .I. secundum cursum Ianue, die quinta aprilis, hora prima. Testes Simon Perellus de¹⁰ Vulturo interpetre in predictis, Antonius de Summo, Gabriele de Rapallo, Lodixius de Finario, Manuel de Parma et Tomas de Valetano, vocati et rogati.

---

¹⁰ *Segue depennato: ul*

2

1394, aprile 9, Chio.

Il vicario del podestà di Chio assegna ad Elia *Sacerdotus*, ebreo, la proprietà di beni immobili in pagamento di un suo credito verso Nicola Tiliano.

In nomine Domini, amen. Distrectus et sapiens vir dominus Guilielmus de Ceva, iurisperitus, vicarius egregi et circumspecti viri domini magistri Petri de Vernacia, honorabilis potestatis civitatis et insulle Syi, auctoritate publica et officio magistractus, ac omni modo, iure, vie et forma quibus melius potest, laudavit, statuit et pronuntiavit quod infrascriptus Ellias habeat, teneat, et de cetero quiete et pacifice possideat iure proprietatis et titulo pro soluto, iardinos, agrum et vineam infrascriptos in¹ infrascripto extimo contentos, prout in dicto extimo continetur, et cuius quidem extimi tenor talis est:

« In nomine Domini, amen. Anno dominice nativitat^{is} millesimo trecentesimo nonagesimo tercio, inditione prima (octubris) secundum cursum Ianue, die tregesimo primo octubris, nos, Raffael Ioxepe et Ianotus de Mediolano, burgen^{ses} Syi, duo publici extimatores comunis Syi, recepta apodixia seu mandato nobis misso a domino vicario domini potestatis et gubernatoris civitatis et insule Syi, cuius tenor talis est: — .MCCCLXXXIII. die tertia septembris. De mandato domini vicarii domini potestatis Syi, vos publici extimato-

---

¹ *Segue depennato: contra*

res comuni Syi, extimatum et in solutum hac titulo pro soluto date et tradite, referte, Ellie Sacerdoto iudeo in et² de bonis Nicole Tiliano, videlicet de bonis mobilibus, si extat, ad rationem denarii pro denario, tantum quod bene valeat perperos sexaginta de Syo, sextertios novem, et, si de mobilibus non extant, de immobilibus, ad rationem de duobus tria, iuxta formam capituli "De sentenciis instrumentorum et ultimis voluntatibus executioni mandandis". Item extimatum et in solutum hac titulo pro soluto dedisse et tradidisse referte in et de bonis dicto Ellie perperos duos pro expensis factis circa iudicium et ultra expensas vestrum extimatorum, scribe et executorum vestrorum, et pro laude inde fienda ducatum unum auri, et de eo quod extimaveritis et in solutum dederitis dicto Elie, eidem corporalem possessionem et dominium tradatis, et scripturam extimi vestri dicto³ domino potestati transmittatis, ut inde laus debita fieri possit⁴, prout⁵ eidem iuris (ordo) postulat et requirit. Et predicta fieri iubssit dictus dominus⁶ vicarius, in expeditione et pro expeditione cuiusdam debiti confessi, facti per dictum Nicolam, ut in actis curie Syi, scriptis manu notarii infrascripti hoc anno, die .xx. ianuarii, ut in cartulario diversorum negotiorum lacius continetur; in quo debito confesso servate fuerunt solemnitates debite et requixite que ex forma iuris et capitulorum⁷ comunis Ianue observari requiruntur, et hoc ad instantiam dicti Ellie. S.P. Dominicus de Campis notarius. — Volentes dictum mandatum exequi ut tenemur, observata per nos in omnibus forma capituli poxiti sub rubrica « De extimatoribus », et prius legitime citato et requixito domo et familia dicti Nicolle per Ianem Briotum, nontium et placerium nostrum in hac parte, ut retuli[t]⁸, si huic extimationi vel in solutum dationi interesse vel contradicere volebat, quominus extimaremus et in solutum daremus dicto Elie, prout et sicut in dicto mandato continetur, et, dicto Nicolla

---

² *Segue ripetuto*: et

³ *Segue ripetuto*: dicto

⁴ *Segue depennato*: ut inde laus debita fieri possit, *con* debita aggiunto in soprilinea.

⁵ *Segue depennato*: debet

⁶ *Segue depennato*: potestas

⁷ *Segue depennato*: postulat

⁸ *Segue parola depennata*.

absente et non presente nec non in nullo⁹ contradicente, extimamus et in solutum hac titulo pro soluto damus dicto Elia presenti, stipulanti et requirenti, infrascriptos iardinos, campos et vineam, pretii et pecuniarum quantitate infrascripta: et primo extimamus¹⁰ et in solutum ac titulo pro soluto damus dicto Elia iardinum unum, poximum in caxale Timiana, in quo sunt plantate arbores tres selsarum, cuius iardini tales dicuntur esse confines: a duabus partibus via, ab uno lactere iardinum unum eclexie Santi Nicole de Timiana et ab alio alium iardinum dicte eclexie, et si quis essent veriores confines, et mensuratum per nos in summa dactillorum triginta¹¹ de Syo, pro pretio et nomine pretii perperorum quindecim de Syo. Item extimamus et in solutum ac titulo pro soluto damus iura, actiones, rationes que et quas habet dictus Nicolaus et sibi competunt derecte vel per oblicum in quondam iardinum pox....¹², in quem iardinum ditus Nicolaus est anastati seu plantator unaa cum Iane¹³ Paradixi de Timiana, in quo iardino sunt plantati arbores tres selsarum, arbor una selsse, que dicitur fictia, et arbores undecim ficuum; cuius iardini tales dicuntur esse confines: ab uno lactere ager seu campum Sideri Carandiano, ab alio latere ager unum Georgii Paracondaihi, at ab alio¹⁴ ager seu campum dicti Nicolai Tiliano, et si quis essent veriores confines, et mensuratum per nos in summa¹⁵ dactillorum sessaginta de Syo, et hoc pro pretio et nomine pretii perparorum viginti septem de Syo. Item extimamus et in solutum ac titulo pro soluto damus dicto Elia ager seu campum unum, poximum in dicto caxale Timiana, cuius tales dicuntur esse confines: ab uno lactere campum unum Sideri Carandiano, ab alio iardinum supra extimatum quem dividit cum Iane Paradixi ut supra, et ab alio campum propria Nicolai Amarandi, et si quis essent veriores confines, et mensuratum per nos in summa orgie sex et dimidia pars unius orgie de Syo; [et]¹⁶ hoc pro pretio et nomine pretii perpe-

⁹ Carta forata per la legatura della filza.

¹⁰ extimamus è aggiunto in soprالinea con segno di richiamo.

¹¹ Segue depennato: octo

¹² Carta deteriorata per unidità.

¹³ Segue depennato: Parcon Paracondaihi

¹⁴ Segue depennato: contra

¹⁵ Segue depennato: orgie

¹⁶ Carta forata per la legatura della filza.

rorum decem et ¹⁷ octo de Syo. Item extimamus et in solutum damus dicto Elie orgie due decillie octuaginta ex unius vinee poxite in dicto caxale Timiana, loco cui dicitur Santi Theodori, cuius vinee tales dicuntur esse confines: ab uno lactere via publica, ab allio ager unum Santi Pataleoni, et, ab allio, allia parte ex dicte vinee dimisse dicti Nicolle, et si quis essent veriores confines; et in qua vinea fiximus et apoximus ¹⁸, seu fixi et aponi fecimus, terminos et signa, more solito, et hoc pro pretio et nomine pretii perperorum ¹⁹ viginti septem, giliatorum decem et octo, denariorum quatuor de Syo, tam de bonis dicti Nicolle: et sic capiunt in summa perperorum octuaginta septem, giliatorum decem et octo de Syo. Quorum sors seu sinplum est seu sunt perperi quinquaginta duo, computatis perperis octo de Syo, quos ditus [E]lia ¹² confessus fuit abuisse et recepisse a [dicto] ¹² Nicolao ad complementum debiti dictorum perperorum [sex]aginta ¹², contentorum in supradicto mandato de duobus tria, viginti sex espense contente et tassate in dicta apodixia; ac pro laude inde fienda perperos quatuor, giliatos decem, denarios quatuor nostri que extimatori, scribe et executori nostri perperos quinque, giliatos octo, computatos ²⁰ equitatuos quatuor ac salario mensuratori et plandium. Quorum quidem iardini, campi, vinee eidem Eliam corporale possessione dominii et tenutam dedimus, seu dari et tradi fecimus per iam dictum Ianem Briotum, placerium et executorem nostrum, ipsumque inducendo et induci faciendo, inter et extra, in signum vere possessionis, dominii et tenute, dando dicto Elie de flondibus terre dictorum iardini ²¹, capii et vinee, in veris possessionis, dominii et tenute ut supra ²². Et predicta facta sunt salvvis senper mutuis collectis, dacitis, avariis et alis honeribus comunis et dominationis Syi, ac acrosticorum ipsorum, de cetero solvendis et prestandis ipsis comuni et dominationi. Que et quas dictus Elia promissit michi notario infrascripto, tanquam publice persone stipulanti et recipienti, officio publico, nomine et vice dicti comunis et dominationis et acrostici, de cetero sol-

---

¹⁷ *Nel testo hocto con h depennata.*

¹⁸ *Segue depennato: termi*

¹⁹ *perperorum è aggiunto in soprilinea con segno di richiamo.*

²⁰ *computatos è aggiunto in soprilinea con segno di richiamo.*

²¹ *Nel testo iardinidini, con la parte centrale depennata.*

²² *Segue depennato: et predicta facta sunt*

vere et prestare ipsis comuni, dominationi, acrostico omnem id et totum quitquid et quantum debet et tenetur seu impositum fuerit, occaxione ipsorum iardini, capi et vinea, secundum formam capitulorum civitatis Ianue. Sub ypotheca et obligatione omnium bonorum ipsius Ellie, abitorum et abendorum. Renuncians in predictis omni privilegio, capitulo, conventioni, per quod et quam contra predicta venire posset, et omni alli iuri. Extimatores comunis Syi: Guirardus Pancia notarius et scriba dictorum extimatorum ».

Hoc ideo fecit dictus dominus vicarius ad instantiam et requisitionem dicti Ellie, cum instancia requirenti ab ipso domino vicario, quatenus dictam extimationem et in solutum dactionem et omnia et singulla, in dicto extimo contenta, haberet ratam et firmam et rata et firma, ut continetur capitulo posito sub rubrica « De extimatoribus ». Idcirco dictus dominus vicarius, volens predicto Ellie, presenti et requirenti ut supra, de sui iudicia providere et requisicioni ipsius annuere tanquam iuste laudavit, statuit et pronuntiavit, pro tribunali sedens ad suum solitum bancum iuris, predicta omnia et singula habere et obtinere et habere et obtinere debere perpetuam roboris firmitatem, et infringi, violari vel revocari non posse aliqua ratione, occasione vel causa, que dici vel excogitari possit. Et in laudem predictorum fieri iussit, per me notarium infrascriptum, presens publicum instrumentum. Actum in Syo, ad stantiam ubi ius reditur per dominum potestatem Syi, anno dominice natiuitatis .MCCCLXXXIII.²³, indicione prima secundum cursum Ianue, die nona aprilis, ante signum. Testes Raffael Torrellus et Lazarinus de Rapallo, vocati et rogati.

3

1394, aprile 28, Chio.

Elia *Moscholia* rilascia procura al *papas* Leo di Costantinopoli per chiedere al notaio Gherardo Fontana un documento riguardante la quietanza di 126 iperperi, rilasciato da Elia *Calaihi* a detto Elia *Moscholia*.

In nomine Domini, amen. Elia *Moscholia*, iudeus, omni modo, iure, via et forma quibus melius potest et debet, fecit, constituit, creavit et ordinavit suum certum nuntium et pro-

---

²³ Segue depennato: die

curatorem, prout melius fieri et esse potest, Lio papa de Constantinopoli, ad petendum et requirendum ab Guirardo Fontana, notario, quodam publicum instrumentum¹ quitationis, factum per Eliam Calaihi, iudeum, in Peira dicto Elie constituenti² de illos perperos centum viginti sex, pro quibus sibi tenebatur vigore cuius instrumenti publici³, quod instrumentum quitationis est scriptum et compositum manu dicti Guirardi Fontana notarii; et ad ipsum instrumentum extrhai faciendum, dans⁴. Actum in Syo, ad sta(n)ciam ubi iura reduntur per dominum potestatem Syi, anno dominice nativitatis .MCCCLXXXIII., indicione prima secundum cursum Ianue, die .XXVIII. aprilis, hora prima. Testes Thomas de Pergamo et Lazarino, Nicolaus de Rapallo.

4

1394, maggio 11, Chio.

Raffaele Catalano, giudeo, si riconosce debitore di Giovanni Giustiniano *de Garibaldo*, procuratore di Domenico Cataneo, cittadino di Genova, per ducati 350, che promette di pagare entro due anni.

In nomine Domini, amen. Raffael Catalanus, iudeus, filius Sabata, confessus fuit et in veritate recognovit domino Iohanni Iustiniano de Garibaldo, procuratori et procuratorio nomine Dominici Catanei, civis Ianue, quondam Dominici, ut de procura in ipsum dominum Iohannem facta per dictum Dominicum constat publica scriptura scripta et facta in presencia domini consulis ianuensis in Theologo manu propria Isnardi, filii dicti Dominici, hoc anno, die prima aprillis, cum subscriptione manu propria dicti domini consulis et duorum testium in ipsa suscriptorum, per me notarium visa et lecta, presenti et stipulanti, se a dicto domino Iohanne, hic in Syo, habuisse et recepisse ducatos auri ducentos, bonos et iusti ponderis, ad complementum de ducatis trecentis quinquaginta auri, bonis et iusti ponderis,

---

¹ *Segue depennato*: scriptum et compositum manu dicti Guirardi

² *Segue depennato*: scriptum

³ *Segue depennato*: et ad

⁴ *Nota nel margine sinistro*: Pomitur / Super

quos dictus Raffael confitetur se dare et solvere debere ac restare ad dandum et solvendum dicto Dominico, ad complementum rationis, usque in hodiernam diem. Renuncians excepcioni presentis confesionis et recognicionis non facte, dicte quantitate peccunie non habite, non recepte et non numerate ac non debende ut supra, rei sic ut supra et infra non esse vel sic non se habentis, doli mali, metus in factum, accioni, condicioni sine causa et omni iuri. Quos quidem ducatos trecentos quinquaginta auri ut supra dictus Raffael promisit et convenit dicto domino Iohanni, dicto nomine presenti et stipulanti, dare et solvere, seu dari et solvi facere dicto Dominico vel eius certo nuncio seu procuratori, hinc ad duos annos proxime venturos. Que omnia et singulla supradicta dictus Raffael iuravit super licteris ebraycis, more iudeorum, et promisit et convenit dicto domino Iohanni, dicto nomine presenti et stipulanti, actendere, complere et observare et in nullo contra facere vel venire, aliqua ratione, occasione vel causa que dici vel excogitari possit, de iure seu de facto. Sub pena dupli totius eius de quo et quanto contra fieret vel ut supra non observaretur. Solemni stipulatione promissa¹. Cum restitutione etiam omnium aliorum dampnorum interesse et expensarum que propterea fierent lictis, et extra. Ractis manentibus supradictis². Et sub ypotheca et obligatione omnium bonorum suorum, habitorum et habendorum. Insuper Salvus Catalanus iudeus, eius frater, pro ducatis centum quinquaginta auri, Ellias Pangallo iudeus pro alliis³ ducatis centum quinquaginta auri et Ellias Sacerdotus⁴, Iosep filius Auraca Foihano, Ellias Foihano filius Aurana et Thomam Ido de Peyra, iudei, pro reliquis⁵ ducatis quinquaginta auri, videlicet quilibet⁶ Ellie Sacerdoti, Iosep, Ellia Foihano⁷ et Thomam pro quarta parte dictorum ducatorum quinquaginta restantium ex dictis ducatis .CCCL. ut supra⁸, pro dicto⁹ Raffaele et eius precibus et man-

¹ solemni - promissa è aggiunto in soprilinea con segno di richiamo.

² Nota nel margine sinistro: Inter / Et promixit

³ alliis è aggiunto in soprilinea, con segno di richiamo.

⁴ Segue depennato: iude

⁵ reliquis è aggiunto in soprilinea con segno di richiamo.

⁶ Segue depennato: ipsorum

⁷ Foihano è aggiunto in soprilinea.

⁸ dictorum - ut supra: aggiunto in soprilinea e nel margine destro.

⁹ Segue depennato: domino Iohanni

datis versus dictum dominum Iohannem, dicto nomine, de predictis omnibus et singulis¹⁰ firmiter actendendis, complendis et observandis versus dictum dominum¹¹ Iohannem, dicto nomine¹², intercessit et fideiussit, et se inde proprios et principales debitores constituerunt, pagatores et observatores, videlicet quilibet eorum pro quantitate superius specificata. Sub ypotheca et obligatione omnium bonorum¹³ ipsorum et cuiuslibet eorum¹⁴ habitorum et habendorum. Renunciantes iuri de principali primo conveniendo, et omni iuri¹⁵. Acto quod dicti principales et fideiussores et quilibet eorum pro quantitate superius specificata, una tantum solutione contento dicto domino Iohanne, dicto nomine, realiter et personaliter conveniri possint, et possit capi et detineri hic, Ianue, Pisis, Nicie, Saone, Finario, Peyre, Caffa, Rodo¹⁶, Famaguste, et ubique alibi locorum et terrarum, et sub quocumque iudice, officio et magistractu ecclesiastico et civili, et ubi inventi, conventi seu requisiti fuerint seu fuerit, ibi per pactum de predictis dicto domino Iohanni, dicto nomine, vel legiptime persone pro eo, iuri [s]tare¹⁷, respondere, solutionem et satisfactionem facere teneantur et promiserunt, et teneatur et promisit ac s[i]¹⁷ per inde presens contractus ibidem fuisset celebratus. Abrenuntiantes fori privilegio non sui et non comp[et]entis¹⁷ iudicis, legi « Si convenitur », capitulo « Conventioni », et omni alli iuri¹⁸. Actum in Syo, in cortillio domus dicti domini Iohannis, anno dominice nativitatis .MCCCLXXXIII., indicione prima secundum cursum Ianue, die undecima maii, post [ves]peras¹⁹. Presentibus testibus [Andr]ea¹⁹ Vignoso, Geor[gio]¹⁹ Virmillia, Antonio de S[ummo]²⁰ et Ioanne de . . . . o¹⁹, vocatis et rogatis.

¹⁰ *Segue depennato*: firmiter actendendis et observandis

¹¹ *dominum* è aggiunto in soprilinea, con segno di richiamo.

¹² *nomine* è aggiunto in soprilinea, con segno di richiamo.

¹³ *Segue depennato*: suorum

¹⁴ *ipsorum et cuiuslibet eorum* è aggiunto in soprilinea, con segno di richiamo.

¹⁵ *Nota nel margine sinistro*: Ubique

¹⁶ *Segue depennato*: ff

¹⁷ *Carta slabbrata lungo la piegatura*.

¹⁸ *locorum - iuri*: scritto su un'unica colonna comprendente due colonne ordinarie.

¹⁹ *Carta corrosa per umidità*.

²⁰ *Integrazione dal documento n. 1*.

1394, maggio 29, Chio.

Elia, figlio del fu Mosè *Gripioti*, giudeo, ed *Etsati*, moglie di detto Mosè e madre di Elia, vendono una casa con cortile e pozzo a mastro Eliseo, giudeo, per ducati 225.

In nomine Domini, amen. Ellias, filius quondam Moses Gripioti, iudeus, heredes in solidum dicti quondam Moises, patris sui, mediante persona quondam Samarie, fratris ipsius Ellie et filii dicti quondam Moises, ectatis veniam consecutus, ut de predictis constat publico instrumento, scripto et composito manu Dominici de Campis notarii ¹, .MCCCLXXXIII., die *****², et Esati, uxor dicti quondam Moises et mater dicti Ellie, suo proprio nomine et nominibus quibus supra et quolibet eorum, dedit, vendidit, cessit, tradidit et mandavit seu quasi, magistro Elixeo Calaihi, iudeo, phisico, quondam magistri Moise, presenti, stipulanti et recipienti pro se, heredibus et successoribus suis et habentibus seu habituris causam ab eo, domum unam cum cortilio uno et uno putheo in dicto cortilio posito, positam in castro Syi, in contracta Iudeorum, cui toti coheret antea via publica, retro domus heredum quondam magistri Ismail iudei in parte, et in parte [do]mus³ Afrati, filie dicte Etsati iudee in parte, et in parte carrubeus³, ab uno lactere domus Ihere Profire filie quondam magistri Callo, et ab alio lactere quidam carrubeus in parte, et in parte domus dicte Afrati⁴, et si quis alii sunt superiores confines, cum omnibus suis iuribus, ingressibus et egressibus, comodis et utilitatibus ac iurisdicionibus ad dictam domum, curtilium et putheum spectantibus et pertinentibus quoquo modo; ad habendum, tenendum, possidendum et gaudendum et quitquid eidem magistro Elixeo, heredibus et successoribus suis et habentibus et habituris causam ab eo, deinceps placuerit faciendum liberam, francam et expeditam ab omni genere servitutis et exacionis, preter quam a futuris

¹ *Segue depennato*: anno pro

² *Carta forata per la legatura della filza.*

³ in parte, et in parte carrubeus è aggiunto in soprilinea con segno di richiamo.

⁴ in parte et - Afrati è aggiunto in soprilinea con segno di richiamo.

muctuis, dactis, acrosticis et collectis dominacionis Syi⁵. Que et quas dictus emptor promixit et convenit michi notario infrascripto tanquam publice persone, officio publico, stipulanti et recipienti nomine et vice dicte dominacionis, pro dicta domo, curtillio et putheo dare, solvere et prestare de cetero ipsi dominacioni. Renuntians in predictis omni privilegio, capitulo, conventioni in contrarium loquentibus. Pro pretio et finito pretio ducatorum ducentorum viginti quinque auri, boni et⁶ iusti ponderis, quos dicti Ellias et Etsati confessi fuerunt habuisse et recepisse, et se de ipsis a dicto magistro Elixio bene quietos et solutos vocaverunt et vocant. Renuntians dictus magister Elixus excepcioni dicte vendicionis et confessionis non facte, dicte pecunie quantitate non habite, non recepte et non numerate, rey sic ut supra et infra non esse vel sic non se habentis, dolli mali, metus in factum, accioni, condicioni sine causa et omni iuri⁷. Et si plus valent dicta domus, curtillum et putheum⁸ pretio supra dicto, sciens illud esse veram extimacionem ipsius, illud plus quantumcumque foret, mera, pura et inrevocabili donacione inter vivos, que amplius iure ingratitude vel alio quovis modo revocari non possit, dicti Ellias et Chesati eidem magistro Elixio donaverunt et remiserunt. Facientes dicti Elias et Chesati eidem emptori de ipso pluri finem, quitacionem, liberationem et omnimodam remisionem, ac pactum de ulterius non pectendo. Renuntiantes dicti Elias et Chesati in predictis legi dicenti donationem propter ingratitude revocari posse, et legi qua subvenitur deceptis ultra dimidiam iusti pretii, et omni iuri ac legum auxilio. Possessionem quoque et dominium dictorum domus, curtilli et puthey dicti Elias et Chesati dicto emptori presenti et solempniter stipulanti et recipienti ut supra tradiderunt et tradidisse confesi fuerunt, et sese pro dicto emptore, et eiusdem nomine, per dictam domum, curtillum et putheum, cum omnibus suis iuribus, precario nomine tenere et possidere quamdiu de dicta domo, curtillio et puthio dictus emptor possessionem acceperit corporalem; quam apprehendendi et deinceps retinendi eidem emptori presenti et stipulanti licentiam omnimodam dede-

---

⁵ Nota nel margine sinistro: salvo ab acrostico

⁶ Segue depennato: iude

⁷ Segue depennato: et si p

⁸ curtillum et putheum è aggiunto in sopralingua con segno di richiamo.

runt et concesserunt, sui propria auctoritate et sine alicuius iudicis vel magistratus lecentia, auctoritate vel mandato. In super, ex dicta causa et pro pretio supra dicto, dicti Elias et Chesati eidem magistro Elixeo presenti, stipulanti et recipienti ut supra dederunt, cesserunt, tradiderunt et mandaverunt seu quasi omnia iura, actiones et rationes, utiles et directas, reales et personales, mixtas rei persecutorias et penales et alia quecumque, que et quas habuit, et sibi competunt, seu competere possunt seu hactenus competerunt in dictis domo, curtilio et putheo. Ita ut ipsis iuribus, actionibus et rationibus uti possit, agere, experiri, excipere, replicare, petere, defendere, transigere, pacisci, consequi et se tueri in iudicio et extra, et omnia et singula demum facere, que ipsimet constituentes facere⁹ poterant ante presentem venditionem et iuriumcesionem. Constituentes dicti¹⁰ Elias et Chesati dictum emptorem in dictis domo, curtilio et putheo et iuribus procuratorem et dominum ut in rem suam propriam et ponentes ipsum magistrum Elixium in locum eorum. Promittentes et cetera dicti Elias et Chesati dicto emptori, stipulanti et recipienti, dictam domum, curtilium et putheum de cetero dimictere et non auferre nec auferenti seu auferre volenti¹¹ modo aliquo consentire, sed potius dictam domum, curtilium et putheum superius venditum legitime defendere, auctorizare, experire et disbrigare ab omni persona, corpore, collegio et universitate, et omnem lictem, questionem et controversiam que inde eidem emptori fieret, vel moveretur, in se suscipere, suis propriis expensis. Remisa eidem emptori necessitate denunciandi et apelandi. Quam quidem venditionem et iuriumcesionem et omnia et singula supradicta dicti Ellias et Etsati iuraverunt super lictis ebraicis, more iudeorum, et promisserunt et convenerunt dicto emptori presenti, stipulanti et recipienti ut supra, perpetuo habere et tenere ratam, gratam et firmam, et rata, grata et firma et actendere, complere et observare, et in aliquo non contra facere vel venire, per se vel interpositam personam, aliqua ratione, occasione vel causa, que dici vel excogitari possit, de iure seu de facto. Sub pena dupli totius eius, de quo et quanto contra fieret, vel ut supra non observaretur. Cum restitutione omnium aliorum dampnorum, interesse et expensarum que propterea fierent lictis et extra; stipulata

---

⁹ *Segue depennato*: posse

¹⁰ *Segue depennato*: michi

¹¹ *Segue depennato*: consentire

solempniter et promisa, qua soluta vel non nichilominus firma remaneant omnia et singula supradicta. Et proinde et ad sic observandum et firmiter attendendum, dicti Elias et Chesati emptori predicto, presenti et stipulanti ut supra, pignori obligaverunt omnia eorum bona, habita et habenda. Faciens dicta Etsati predicta omnia et singula, cum et de consilio Ellie Sacerdotis iudei, et Anadia, quondam Arie, iudei, propinquorum prosimorum ipsius Etsati, iurantium super litteris ebraicis, more iudeorum, se credere predicta omnia et singula facta fore ad utilitatem dicte Etsati, et non eius lesionem. Actum in Syo, in contracta Iudeorum, in cortilio dicte domus vendite ut supra, anno dominice nativitatibus .MCCCLXXXIII., indictione prima secundum cursum Ianue, die .XXVIII. maii, ante vespere. Presentibus testibus Antonio de Oppicis et Antonio Restano, Samaria Sacerdoto et Lazaro de Zagora, iudeis, vocatis et rogatis.

6

1394, maggio 29, Chio.

Eliseo *Calaihi* compera da Elia, figlio del fu Mosè *Gripioti*, e da *Etsati*, madre di Elia e moglie del fu Mosè *Gripioti*, una casa con cortile e pozzo, per il prezzo di 225 ducati. I venditori potranno riscattare la casa entro 4 anni, pagando 225 ducati, le spese sostenute nel frattempo dal compratore, e le tasse; frattanto è concesso l'usufrutto del cortile ad *Etsati* e, in caso di sua morte, al figlio Elia. Dopo il riscatto essi potranno vendere la casa soltanto a mastro Eliseo, per 225 ducati.

In nomine Domini, amen. Magister Elixus Calaihi, phisicus, quondam magistri Moises, sciens et cognoscens se, hodie, emisse ab Ellia, filio quondam Moises Gripioti, iudei, et Etsati, matre ipsius et uxore dicti quondam Moise, domum unam, cum cortillio uno et uno putheo in dicto cortillio posito¹, positam in castro Syi, in contracta Iudeorum, cui toti coheret antea via publica, retro domus heredum quondam magistri Ismaeli iudei in parte, et in parte domus Afrati iudee, fillie dicte Chesati, ab uno latere domus Ihera Profire,

---

¹ posito è aggiunto in soprilinea con segno di richiamo.

fillie quondam magistri Callo, et ab alio latere quidam carubeus in parte, et in parte domus dicte Afrati, et si quis allii sunt veriores confines, pretio ducatorum ducentorum viginti quinque auri; et volens facere erga ipsos Elliam et Etsati que promisit, cum aliter dictam vendicionem dicte domus ut supra non fecissent, promisit et convenit dictis Ellie et Etsati, presentibus et stipulantibus, quod si ipsi seu alter ipsorum voluerint seu voluerit pro se ipsis tantum² [seu]³ altero ipsorum tantum, et non pro aliquibus⁴ aliis interpositis personis, redimere dictam domum ut supra coherentiatam infra annos quatuor proxime venturos, et dederint et solverint effectualiter, dicto magistro Elixeo, dictos ducatos ducentos viginti quinque ut supra datos et traditos eisdem pro pretio dicte domus et ultra expensas per ipsum magistrum Elixium fiendas in dicta domo et aliis ut supra venditis, usque in quantitatem ducatorum viginti quinque auri taxandas⁵ in declaratione duorum bonorum virorum elligendorum per partes, quod tunc et eo casu licitum sit dictis Ellie et Etsati seu alteri eorum ut supra redimere et habere dictam domum ut supra venditam, et dictus magister Elixus teneatur et debeat ipsam domum, recepto pretio ipsius et expensis ut supra taxandis, restituere dictis Ellie et Etsati tantum⁶, seu alteri eorum tantum⁶, dictam domum ut supra coherentiatam cum cortillio et putheo predictis. Transato vero dicto termino dictorum annorum .IIII.^{or} ut supra, dicta domus remaneat libera dicti magistri Elixei, non obstantibus contentis in presente instrumento. Qui magister Elixus, ex gratia speciali, dedit et⁷ concessit dicte Etsati, presenti et recipienti, quod ipsa Etsati tantum⁸, dicto tempore annorum quatuor ut supra, possit stare et habitare, gaudere et usufructuare dicto cortillio cum putheo cum dimidia volte dicte domus, per quam ingreditur in dictum cortillium, sine solutione alicuius pensionis; et finito tempore dictorum annorum .IIII.^{or} ut supra teneatur Etsati predicta dictum cortillium et voltam ut su-

---

² *Segue depennato: tam*

³ *Carta forata per legatura della filza.*

⁴ *aliquibus è aggiunto in soprilinea con segno di richiamo.*

⁵ *usque - taxanda: aggiunto nel margine destro.*

⁶ *tantum è aggiunto in soprilinea con segno di richiamo.*

⁷ *Segue depennato: conse*

⁸ *tantum è aggiunto in soprilinea con segno di richiamo. Segue depennato: intra d*

pra ex gratia concessa dimictere dicto magistro Elixo, liberum et sine molestia aliquali. Et si dicta Etsati intra dictum tempus decedatur, quod tunc et eo casu dictus Ellias fillius suus possit stare in dicto cortillio ut supra, ad usque ad finitum dictum tempus dictorum annorum .IIII.^{or} ut supra, sine solutione alicuius pensionis ut supra; quo finito teneatur restituere dicto magistro⁹ Elixo dictum curtillum et voltam ut supra. Item est actum inter dictas partes quod si dicti Ellias et Etsati seu alter ipsorum redimerent seu redimeret dictam domum, pretio supra dicto ut supra, et dictam domum ut supra vendere voluerint seu vouerit, teneantur et debeant seu teneatur et debeat ipsam domum ut supra quancumque vendere et dare dicto magistro Elixo, pro pretio dictorum ducatorum ducentorum viginti quinque auri ut supra, et non alii persone. Renuntiantes dicte partes sibi, ad invicem et vicisim, presentis confesionis et recognitionis non facte, supradictorum pactorum et convencionum non factorum et non interventorum, rei sic ut supra et infra non esse vel sic non se habentis, doli mali, metus in factum, accioni, condicioni sine causa et omni iulli. Que omnia et singulla supra dicta dicte partes¹⁰ iuraverunt super licteris ebraicis, more iudeorum, et promisserunt et convenerunt sibi, ad invicem et vicisim, perpetuo habere et tenere rata et grata omnia et singulla supradicta, et actendere, complere et observare, et in aliquo (non) contra facere vel venire, aliqua ratione, occasione vel causa que dici vel excogitari possit¹¹, de iure seu de facto. Alioquin penam dupli totius eius de quo et quanto contrafieret vel ut supra non observaretur. Cum restitutione omnium aliorum dampnorum interesse et expensarum, que propterea fierent lictis et extra. Ractis¹² mantibus supradictis. Et sub ypotheca et obligatione bonorum ipsarum partium et cuiuslibet earum, habitorum et habendorum. Faciens dicta Etsati predicta omnia et singula cum et de consilio Ellie Sacerdotis iudei et Anadie, quondam Arie, iudei, propinquorum suorum prosimorum, quos ad presens¹³ invenire potuit, iurantium super litteris ebraicis, more

---

⁹ *Segue depennato*: si non

¹⁰ *Segue depennato*: iuraverunt

¹¹ *Segue ripetuto*: aliqua ratione, occasione vel causa, que dici vel excogitari possit

¹² *Segue depennato*: actum

¹³ *Segue depennato*: haberi

iudeorum, se credere predicta omnia et singulla facta fore ad utilitatem dicte Etsati, et non eius lesionem. Actum in Syo, in contracta iudeorum, in cortilio dicte domus, anno dominice nativitatis .MCCCLXXXIII., indicione prima secundum cursum Ianue, die .xxviii. maii, paullo ante vespervas. Presentibus testibus Sy[mo]ne¹⁴ Perello de Vulturo interpretante in predictis, Antonio de Oppicis et Antonio Restano, burgensibus Syi, vocatis (et) rogatis.

---

¹⁴ Carta forata dalla legatura della filza.

7

1394, maggio 29, Chio.

Eliseo *Calaihi*, procuratore di *Meliche*, figlia del fu Elia Salomone, moglie del fu Ismaele, tutrice di *Godidie*, che è l'erede di detto Ismaele, dichiara di aver ricevuto da Alaramo Cibo quanto dell'eredità di mastro Ismaele pervenne nelle mani di detto Alaramo.

In nomine Domini, amen. Magister Elixeus Calaihi, iudeus, phisicus¹, actor et actorio nomine Meliche, filie quondam Elie Salomonis iudei et uxoris quondam magistri Ismaili iudeo, tutricis testamentarie et tutorio nomine Godidie, filii et heredis in solidum dicti quondam magistri Ismail, ut de dicto testamento apparet publico instrumento scripto manu Mathei de Oliva notarii, .MCCCLXXXp^o., die .xv. octobris et in dicta tutela amisse et confirmate per dominum potestatem Syi, ut de dicta confirmatione constat publico instrumento, composito manu dicti Mathei notarii, .MCCCLXXXII., die .xi. ianuarii; et de inventario confecto per dictam tutricem, dicto nomine, constat allio publico instrumento confecto manu dicti Mathei notarii, dictis millesimo et die. Et de aprehensione hereditatis dicti quondam magistri Ismail, aprehense per dictam Melicham tutricem, nomine dicti Godidie, filii sui minoris, constat allio publico instrumento composito manu dicti Mathei notarii, supradictis millesimo et die .xi. ianuarii. Et de actoria facta in dictum magistrum Elixeam per dictam Melicham tutricem ut supra, con-

---

¹ *Segue depennato*: procurator et

stat alio publico instrumento composito manu dicti Mathei, .MCCCLXXXII., die .XIII. maii². Per me notarium infrascriptum vixis et lectis dictis instrumentis, dictis nominibus, confessus fuit et in veritate recognovit michi, notario infrascripto tanquam publice persone, officio publico stipulanti et recipienti nomine et vice Alarame Cibo, burgensis Roddi, et per me eodem, se, dictis nominibus, a dicto domino Alarame, habuisse et recepisse plenam integram et legalem rationem, solutionem et satisfactionem, ac reliquatinam restitutionem omnium et singulorum rerum, mercium, bonorum, pecuniarum et aliorum quorumcumque que ad manus dicti Alarame, pervenerunt de bonis et rebus dicti quondam magistri Ismail, usque in diem et horam presentes, et se, dictis nominibus, a dicto Alarame, de predictis omnibus et singulis, bene quietum et solutum vocavit et vocat. Renuntians, dictis nominibus, exceptioni presentis confessionis et recognitionis non facte, pecunie non habite, non recepte et non numerate pro ratione, solutione et satisfatione ut supra, rei sic ut supra et infra non esse vel sic non se habentis, doli mali, metu in factum, actioni, conditioni sine causa et omni iuri. Quare dictus magister Elixus, dictis nominibus, dictum Allarame, heredes et bona ipsius, de predictis omnibus et singulis liberavit et absolvit per acceptilationem et acquilianam stipulationem, verbis solempnibus introductas. Faciens, dictis nominibus, eidem Allarame de predictis omnibus et singulis finem, quitacionem, liberacionem, absolucionem et omnimodam remisionem, ac pactum de ulterius non petendo. Promittens, dictis nominibus, michi notario infrascripto ut supra stipulanti et recipienti nomine et vice dicti Allarame, quod per ipsum magistrum Ellixum, dictis nominibus, seu per dictum E . . .³, heredes suos, vel habentes seu habituros causam ab eo, dicto Allarame vel heredibus suis, aut in bonis suis, nulla de cetero de predictis seu aliqua parte predictorum non fiet, nec movebitur lix, questio, actio, pectitio, requisito seu controversia in iudicio vel extra, de iure seu de facto. Que omnia et singula supra dicta dictus magister Elixus promisit et convenit michi dicto notario ut supra, stipulanti et recipienti nomine et vice dicti Allarame, perpetuo habere et tenere firma et rata, et attendere, complere et observare, et in nullo contra facere vel venire, aliqua ratione, occasione vel causa que dici vel excogitari possit, de iure seu de facto.

---

² *Segue depennato*: dictis nominibus confessus fuit

³ *Carta deteriorata per umidità*.

Sub pena dupli totius eius de quo et quanto contra fieret vel ut supra non observaretur; solempni stipulatione promissa; cum restitutione etiam omnium aliorum dampnorum, interesse et expensarum, que propterea fierent lictis et extra. Rac-tis manentibus supradictis. Et sub ypotheca et obligacione omnium bonorum suorum, dictis nominibus, habitorum et habendorum. Actum in Syo, in plathea, iuxta logiam domi-norum Syi, anno dominice nativitatís .MCCCLXXXIII., indi-cione .i. secundum cursum Ianue, die .XXVIII. maii, ante ve-speras. Presentibus testibus ad hec vocatis et rogatis Simone Perello de Vulturo, Antonio Imperialli ⁴.

[Extractum.

8

[1394], maggio . . . , Chio.

Ioil, giudeo, abitatore di Chio, nomina suo procuratore il notaio Francesco Geardino.

In nomine Domini, amen. *Ioil* iudeus, habitator Syi, omni modo, iure, via et forma quibus melius potest, fecit, constituit et ordinavit suum certum nuncium, actorem et procuratorem, et loco sui posuit Franciscum Geardinum, notarium, absentem tanquam presentem. Actum in Syo, in volta domus
***** die *****
**** maii, ante tertias. Presentibus testibus Raffael Torrello et Lazarino Nicolao de Rapalo.

9

1394, giugno 17, Chio.

Eliseo *Calaihi*, medico, procuratore di *Meliche*, figlia del fu Elia *Salomonis*, moglie del fu Ismaele e tutrice testamentaria di *Godidie* vende a Daniele Giustiniano *olim Longo* ed a Bartolomeo Giustiniano *olim de Campis* 7 cantari e un quarto di mastice, per il prezzo di ducati 1377 e mezzo.

In nomine Domini, amen. Magister Elixeus iudeus, phisicus, procurator et procuratorio nomine *Meliche*, filie quon-

---

⁴ *Segue depennato*: vocatis et rogatis

dam Ellie Salomonis iudei, et uxoris quondam magistri Ismail iudei, ut de procura in ipsum facta constat publico instrumento scripto, composito manu Mathei de Oliva, notarii, .MCCCLXXXII., die .XIII. maii; et dictus magister Elixeus tanquam actor et actorio nomine¹ Meliche supradicte, tutricis testamentarie Godidie, filii et heredis in solidum dicti quondam magistri Ismail, ut de dicto testamento apparet publico instrumento, scripto manu Mathei de Oliva, notarii, .MCCCLXXXI., die .xv. octubris; et in dicta tutela admissa et confirmate per dominum potestatem Syi, ut² de dicta confirmatione constat publico instrumento, composito manu dicti Mathei, notarii, .MCCCLXXXII., die .xi. ianuarii; et de inventario confecto per dictam tutricem constat alio publico instrumento confecto manu dicti notarii, dictis millesimo et die; et de apprehensione hereditatis dicti quondam magistri Ismail apprehense per dictam Milicam tutricem nomine dicti Godidie filii sui minoris, constat alio publico instrumento composito manu dicti Mathei, supradictis millesimo et die .xi. ianuarii; ut de actoria³ facta in dictum magistrum Elixeum per dictam Melicam, tutricem⁴ predictam ut supra⁵, constat alio publico instrumento, composito manu⁶ Mathei de Oliva, notarii predicti, .MCCCLXXXII., die .XIII. madii; dictis nominibus et quolibet dictorum nominum dedit, vendidit, cessit⁷, transtulit et mandavit dominis Danieli Iustiniano olim Longo, et Bartholomeo Iustiniano olim de Campis, presentibus, eumentibus, stipulantibus et recipientibus pro se et heredibus suis⁸, seu habentibus et habituris causam ab eis, cantaria septem et quartam partem alterius cantarii masticorum, que et quas dictus magister⁹ Ellixeus, dictis nominibus, habet seu habere sperat et debet¹⁰ in partibus Egipti, videlicet in Damasco et in Alexandria, ad cantarium Famaguste; quod cantarium inteligatur et esse debeat de centanariis septem

---

¹ *Segue depennato*: nomine

² *Segue depennato*: constat

³ *Segue depennato*: dicti magistri E

⁴ *Segue depennato*: testamentariam dicti quondam magistri Ism dicti

⁵ *Segue depennato*: pro

⁶ *Segue depennato*: dicti

⁷ *Segue depennato*: tradidit

⁸ *Segue depennato*: suos

⁹ *Segue depennato*: it

¹⁰ et debet è aggiunto in soprilinea con segno di richiamo.

et cum dimidio; que cantaria septem et quarta pars alterius cantarii¹¹ dictus quondam magister Ismail, sive dictus magister Elixus, dictis nominibus¹², restant ad recipiendum et habendum¹³ ex illa quantitate centanariorum quadringentorum quinquaginta mastici sibi debendorum per dominos partices¹⁴ Mahone Syi, ut de predictis constat publico instrumento scripto manu Oberti Grassi de Vulturo, notarii, .MCCCLXXXVI., die¹⁵ .XVIII. decembris¹⁶. Pro pretio et finito pretio ducatorum mille trecentorum septuaginta septem et dimidii¹⁷ auri, bonorum et iusti ponderis, pro dictis cantariis septem et quarta parte alterius cantarii, ad rationem¹⁸ ducatorum centum nonaginta auri pro quolibet cantario ex supradictis cantariis septem et quarta parte alterius cantarii¹⁹. Quos ducatos mille trecentos septuaginta septem et dimidium auri²⁰ dictus magister Ellixus, dictis nominibus, confesus fuit et confitetur habuisse et recepisse a dictis dominis Daniele et Bartolomeo, et se, dictis nominibus, ab eis bene quietum et solutum vocavit de predictis. Renunciens dictus magister Ellixus, dictis nominibus, exceptioni presentis confesionis, vendicionis et recognicionis non facte, dicte quantitate pecunie non habite, non recepte et non numerate, rei sicut ut supra et infra non esse vel sic non se habentis, doli mali, metus in factum, accioni, condicioni sine causa et omni iuri. Quare, volens dictus magister Elixus, dictis nominibus, facere que iuris sunt, cum aliter prefacti domini Daniel et Bartholomeus dictam emptionem dicti mastici non fecissent, idcirco titulo et ex causa vere et pure cessionis dedit, cessit, tradidit, transtulit et mandavit, dictis dominis Danieli et Bartholomeo, presentibus, stipulantibus et recipientibus, omnia iura, actiones et rationes, reales et

---

¹¹ *Segue depennato*: dictus

¹² dictis nominibus è aggiunto nel margine destro.

¹³ *Segue depennato*: ac

¹⁴ *Segue depennato*: et

¹⁵ *Segue depennato*: XXVIII d

¹⁶ *Segue cassato con più tratti di penna*: renunciens, dictis nominibus, et quolibet dictorum nominum, exceptioni

¹⁷ et dimidii è aggiunto in soprilinea con segno di richiamo.

¹⁸ *Segue depennato*: pro pretio et nomine pretii

¹⁹ *Segue depennato*: que cantaria septem et quarta partes alterius cantarii ascendit ad summam ducatorum

²⁰ *Segue depennato*: dictus

personales, uttilles et directas, mixtas rei persecutorias et penales, et quecumque allia que et quas dictus magister Elixus, dictis nominibus, habet, habuit, et de cetero habere poset²¹ contra et adversus dictos participes dicte Mahone Syi et bona sua, quantum pro dictis cantariis septem et quarta parte alterius cantarii mastici, vigore et ex forma dicti instrumenti pactorum, scripti manu Oberti Grassi de Vulturo, notarii, .MCCCLXXXVI., die .XVIII. decembris, ita ut ipsis iuribus, actionibus et rationibus et dicto instrumento de cetero uti possint, agere, petere, defendere, pacisci, iura cedere, dictum instrumentum executionis postulare, extimare, detinere, solucionem consequi, quitare, liberare, et omnia et singula in predictis et circa predicta demum facere et exercere, que et quem admodum facere potest, vel unquam melius potuisset, in predictis, dictos dominos Danielelem et Bartholomeum, emptores, constituens, dictis nominibus, procuratores ut in rem ipsorum propriam, et ponens eos, dictis nominibus, in locum suum. Que iura talia qualia sunt, si qua sunt, talia per dictum magistrum Elixum, dictis nominibus, cessa intellegantur ita quod ad nichil eisdem teneatur, dictis nominibus, in predictis, quam pro pacto suo, dictis nominibus, et habentium causam ab eo, dictis nominibus. Acto in presenti instrumento tam principio, medio quam fine presentis contractus; quod si dictus magister Elixus, dictis nominibus, ad presens non habet in partibus Egipti, videlicet in Damasco et Alexandria vel altero dictorum locorum, tantam quantitatem mastici que ascendat ad summam dictorum cantariorum septem et quarte partis alterius cantarii ut supra, quod ipse, dictis nominibus, teneatur et debeat risicum et fortunam currere, et incurrisse inteligatur, de dicto mastico, quousque dicta cantaria septem et²² quarta pars alterius cantarii in dictis loco Damasci et Alexandria, seu altero ipsorum, applicata et conducta fuerit, sana et salva. Que omnia et singula supradicta dictus magister Elixus, dictis²³ nominibus, promisit et convenit dictis dominis Danieli et Bartholomeo, ac iuravit super licteris ebraicis, more iudeorum, in animam predictorum, perpetuo habere et tenere firma, rata et grata, et actendere, complere et observare, et in nullo contra facere vel venire aliqua ratione, occasione vel causa, que dici vel excogitari possit, de iure seu de facto.

---

²¹ poset è aggiunto in soprilinea con segno di richiamo.

²² Segue depennato: dimidia

²³ Segue ripetuto: dictis

Sub pena dupli totius eius, de quo et quanto contrafieret vel ut supra non observaretur. Solempni stipulacione promissa. Cum restitutione omnium aliorum dampnorum interesse et expensarum, que propterea fierent lictis et extra. Ractis manentibus supradictis. Et sub ypotheca et obligatione omnium bonorum dicti magistri Ellixei, dictis nominibus, habitorum et habendorum. Actum in Syo²⁴, in domo habitacionis²⁵ dicti domini Danielis, anno dominice nativitatis .MCCCLXXXIII., indicione prima secundum cursum Ianue, die .xvii. iunii, inter nonas et vespas. Presentibus testibus Dominico Iustiniano de Campis, Martino de Vercellis et Iacobo de Salle, vocatis et rogatis.

---

²⁴ *Segue depennato: ad*

²⁵ *habitationis è aggiunto in soprilinea con segno di richiamo.*

10

1394, giugno 17, Chio.

Daniele Giustiniano *olim Longo* e Bartolomeo Giustiniano, mercanti, nominano loro procuratori Antonio Giustiniano, Francesco Giustiniano e Oliviero di Savignone, per curare i loro interessi circa quanto essi devono ricevere dalla Mahona di Chio, per la vendita del quantitativo di mastice, di cui al documento n. 9.

In nomine Domini, amen. Dominus Daniel Iustinianus olim Longus et Bartholomeus Iustinianus, filius domini Francisci, mercator et gerens facta sua, omni modo, iure, via et forma quibus melius possunt, fecerunt, constituerunt et ordinaverunt eorum certos nuncios, actores et procuratores, et loco eorum posuerunt spectabilem millitem dominum Antonium Iustinianum, dominum Franciscum Iustinianum quondam domini Gabrielis et Oliverium de Savignonis, absentes tanquam presentes, et duos ex eis, si¹ unus ipsorum in Ianua non esset, ad omnia ipsorum negocia gerenda, tractanda et administranda in iudicio et extra, et ad pectendum, exigendum, habendum et recuperandum omnem quantitatem pecunie, et omne id et totum quicquid et quantum dicti constituentes habere et recipere debent, seu petere et requirere

---

¹ *Segue depennato: alter ipsorum*

possunt, vel in futurum poterunt, a Mahona Syi, vel a gubernatoribus ipsius Mahone, vigore et ex forma publici instrumenti scripti et compositi hodie, manu mey notarii infrascripti, quantum pro cantariis septem et quar(a)ta parte alterius cantarii mastici, ad cantarium Famaguste, venditis per magistrum Elixium iudeum, phixicum, procuratorem et procuratorio nomine Meliche, filie quondam Salamonis iudei et uxoris quondam magistri Ismail iudei, et tanquam actorem et actorio nomine dicte Meliche, tutricis testamentarie Gegidie, filii et heredis in solidum dicti quondam magistri Ismail. Dans dominis Danieli et Bartolomeo², vigore instrumenti supra dicti, instrumenta et scripturas cassandum, producendum, exhibendum, executionem postulandum, promittendum, [compon]endum³, detinendum, sequestrandum, relaxandum, solutionem, laudem et extimacionem ac in solutum da[tionem]³ recipiendum, consequendum, denunciandum et protestandum, quascumque confesiones, promisiones, quitaciones, liberaciones et absolutiones faciendum et recipiendum, et pactum de ulterius non petendo faciendum, iura et actiones vendendum et cedendum, transigendum, paciscendum, componendum et compromittendum ac prorogandum cum penis et ypothechis oportunis, de calumpnia in animam ipsorum constituentium iurandum et cuiuslibet alterius generis⁴ iuramentum dandum, prestandum et subeundum, unum et plures procuratores ad⁵ predicta et infrascripta constituendum, substituendum et revocandum isto semper mandato in suo robore permanente, instrumenta et scripturas de predictis et infrascriptis confici faciendum cum solempnitatibus debitis et oportunis; et generaliter ad omnes lictes, causas et questiones, quas dicti constituentes habent, vel de cetero habere sperant seu possunt, agendo et defendendo cum dicta Mahona Syi, sive gubernatoribus eiusdem, vigore dictorum instrumentorum⁶ contentorum in eis, coram quocumque iudice, officio et magistratu ecclesiastico et civili, libellum et libellos dandum et recipiendum, excipiendum et replicandum, lictem et lictes contestandum, pignus bandi dandum et se excusandum, ponendum, interrogandum, positionibus et interrogacionibus respondendum, titullos, testes,

---

² Così nel testo.

³ Carta corrosa per umidità.

⁴ generis: è aggiunto in soprilinea.

⁵ Segue depennato: infrascripta

⁶ Segue depennato: et

instrumenta, iura, scripturas, et quascumque probationes et defensiones producendum et exhibendum, iurare videndum, faciendum et reprobandum, terminos et dilaciones petendum, dandum et prorogandum, iudices, assessores, collectores, medios et notarios petendum, elligendum, confidentes dandum, suspectos recusandum, in causis concludendum, sententiam et sententias audiendum, appellandum, et appellaciones prosequendum, et ad omnia allia et singulla faciendum et fieri mandandum in iudicio et extra super predictis, et in dependentibus, emergentibus et conexis ab eis, vel aliquo eorum que ipsi constituentes facere possent, si presentes essent, et merita causarum postulant et ⁷ requi(i)runt, etiam si tallia forent que mandatum exigant speciale. Dantes et concedentes ¹ dictis eorum procuratoribus et cuilibet substituendo ab eo in predictis et circa predicta, et in dependentibus, emergentibus et conexis, plenum, largum, liberum et generale mandatum, cum plena, larga, libera et generali administratione. Promittentes tibi notario infrascripto tanquam publice persone, officio publico stipulanti et recipienti nomine et vice omnium et singulorum quorum interest, intererit vel interesse poterit, perpetuo habituros ⁸ ratum, gratum et firmum quidquid et quantum per dictos ¹⁰ eorum procuratores et quemlibet substituendum ab eis, in predictis et circa predicta, et in dependentibus, emergentibus et conexis predictis, actum, gestum seu procuratum fuerit. Sub ypotheca et obligatione omnium bonorum ipsorum, habitorum et habendorum. Et volentes dictos eorum procuratores et quemlibet substituendum ab eis relevare ab omni onere satis dandi, promisserunt et convenerunt tibi, iam dicto notario ut supra stipulanti et recipienti, de iudicio sisti et iudicatum solvi cum omnibus suis clausulis, nisi fuerit appellatum. Intercedentes et fideiubentes pro eis et eis, versus te, dictum notarium ut supra recipientem, sub dictis ypotheca et obligatione. Renuntiantes iuri de principali primo conveniendo et omni iuri. Actum in Syo, sub frascario plathee Syi, anno domine nativitatis .MCCCLXXXIII., indicione .I. secundum cursum Ianuc, die .XVII. iunii, inter nonam et vespervas. Presentibus testibus Micaele [Lo]mellino ¹¹, filio Cosmaelis et Nicolao de Via, filio Donati, vocatis et rogatis.

---

⁷ *Segue depennato: et*

¹ *Segue depennato: dictis nominibus*

⁸ *Segue depennato: g*

¹⁰ *Segue depennato: eorum*

¹¹ *Carta corrosa per umidità.*

1394, giugno 17, Chio.

Eliseo *Calaihi*, procuratore di *Meliche*, figlia del fu Elia *Salomonis* e moglie del fu maestro Ismaele, nomina suo procuratore Giustiniano *de Campis*, per ottenere, dall'eredità lasciata dal fu Nicola Giustiniano, la somma di 90 ducati, dovuta da detto Nicola Giustiniano a maestro Ismaele.

In nomine Domini, amen. Magister Elixus Calaihi, iudeus, phisicus, actor et actorio nomine Meliohe, filie quondam Ellie Salomonis, iudei, et uxoris quondam magistri Ismaili, iudei, tutricis testamentarie et tutorio nomine Gedidie, filii et heredis in solidum dicti quondam magistri Ismail, ut de dicto testamento apparet publico instrumento scripto manu Mathei de Oliva notarii, .MCCCLXXXI., die .XV. octubris, et in dicta tutela admise et confirmate per dominum potestatem Syi, ut de dicta confirmatione constat publico instrumento, composito manu dicti Mathei notarii, .MCCCLXXXII., die .XI. ianuarii; et de apprehensione hereditatis dicti quondam magistri Ismail, aprehense per dictam Melicham, tutricem, nomine dicti Gigidie filii sui minoris et confectione inventarii confecti per dictam Melicam, dicto tutorio nomine, constat duobus publicis instrumentis compositis manu dicti Mathei notarii, supradictis millesimo et die; et de actoria facta in dictum magistrum Ellixum per dictam Melicam tutricem ut supra, constat alio publico instrumento, composito manu dicti Mathei notarii, .MCCCLXXXII., die .XIII. maii; per me notarium visis et lectis dictis instrumentis, dictis nominibus fecit, constituit¹, substituit, creavit et ordinavit¹ suum, dictis nominibus, actorem et procuratorem, et loco sui, dictis nominibus, pro ut melius fieri et esse potest, substituit dominum Franciscum Iustinianum de Campis, absentem tanquam presentem, ad petendum, habendum, exigendum, recipiendum et recuperandum, dictis nominibus², ab heredibus quondam domini Nicolai Iustiniani, civis Ianue, quondam Pauli³, et in bonis suis, ducatos nongentos auri,

¹ *Segue depennato: suu*

² *dictis nominibus è aggiunto in soprilinea con segno di richiamo.*

³ *Segue depennato: et in bo*

bonos et iusti ponderis, ad quos dictus quondam dominus Nicolaus tenebatur et obligatus erat dicto⁴ magistro Ismail de Syo, fisico, filio quondam magistri Callo, vigore et ex forma publici instrumenti in Peyra scripti et compositi, manu Durante Durantis, notarii, .MCCCLXXX. primo, die .XVIII. ianuarii. Vigore dicti instrumenti, instrumenta et scripturas cassandum, producendum, exhibendum, executionem postulandum, promittendum, cavendum, detinendum, sequestrandum, relaxandum, solutionem, laudem et extimacionem ac in solum dacionem recipiendum, consequendum, denunciandum et protestandum, quascumque confesiones, promisiones, quitaciones, liberaciones et absoluciones faciendum et recipiendum, et pactum de ulterius non petendo faciendum, iura et actiones vendendum et cedendum, transigendum, paciscendum, componendum et promittendum ac prorogandum, cum penis et ypothecis oportunis, de calumpnia in animam ipsius constituentis iurandum et cuiuslibet alterius generis iuramentum dandum, prestandum et subeundum, unum et plures procuratores [ad]⁵ predicta constituendum, substituendum et revocandum, isto semper mandato in suo robore permanente, instrumenta et scripturas de predictis et infra-scriptis confici facie[ndum]⁶, cum solempnitatibus debitis et oportunis. Et generaliter ad omnes lictes, causas et questiones quas dictus constituens, dictis nominibus, habet vel de cetero habere sperat, seu possit, agendo et defendendo cum heredibus dicti quondam domini Nicolai, vigore dicti instrumenti et contentorum in eo⁷, coram quocumque iudice, officio et magistractu, ecclesiastico et civili, libellum et libellos dandum et recipiendum, excipiendum et replicandum, lictem et lictes contestandum, pignus bandi dandum, et se excusandum, ponendum, interrogandum posicionibus et interrogacionibus respondendum, titulos, testes, instrumenta, iura, scripturas et quascumque probaciones et defensiones producendum, exhibendum, iurare videndum, faciendum et reprobandum, terminos et dilaciones pectendum, dandum et prorogandum, iudices, assessores, collectores, medios et no-

---

⁴ *Segue depennato: maistr*

⁵ *Macchia d'inchiostro.*

⁶ *Carta forata per la legatura della filza.*

⁷ *Segue depennato: qui*

tarios petendum, elligendum, confidentes dandum, suspectos recusandum, in causis concludendum, sententiam et sententias audiendum, appellandum et appellaciones prosequendum, et ad omnia allia et singulla⁸ faciendum et fieri mandandum in iudicio et extra super predictis et in dependentibus, emergentibus et conexis ab eis vel aliquo eorum, que ipse constituens, dictis nominibus, faceret, posset, si presens esset, et merita causarum postulant et requirunt, eciam si tallia forent que mandatum exigunt speciale. Dans et concedens, dictis nominibus, dicto⁹ procuratori et cuilibet substituendo ab eo in predictis et circa predicta, in dependentibus, emergentibus et conexis, plenum, largum, liberum et generale mandatum, cum plena, larga, libera et generali administracione. Promictens, dictis nominibus, tibi notario infrascripto tanquam publice persone, officio publico stipulanti et recipienti nomine et vice omnium et singulorum quorum interest, intererit vel interesse poterit, perpetuo, dictis nominibus, habiturum ratum, gratum et firmum quidquid et quantum per dictum procuratorem, et quemlibet substituendum ab eo, in predictis et circa predicta et in dependentibus, emergentibus et conexis predictis, actum, gestum seu procuratum fuerit. Sub ypotheca et obligatione omnium bonorum suorum, habitorum et habendorum. Et volens, dictis nominibus, dictum procuratorem et quemlibet substituendum ab eo relevare ab omni onere satisfaciendi, promixit et convenit tibi iam dicto notario ut supra stipulanti et recipienti de iudicio sisti et iudicatum solvi cum omnibus suis clausulis nisi fuerit appellatum. Intercedens, et fideiubens, dictis nominibus, pro eo et eis, versus te et iam dictum notarium ut supra recipientem, sub dictis ypotheca et obligatione. Renuncians, dictis nominibus, iuri de principali primo conveniendo, et omni iuri. Actum in Syo, in domo habitationis domini Danieli Iustiniani, anno dominice nativitatibus .MCCCLXXXIII., indicione prima secundum cursum Ianue, die .XVII. iunii, inter nonas et vespas. Presentibus testibus dominis Daniele Iustiniano olim Longo, Dominico Iustiniano de Campis et Martino de Vercellis, vocatis et rogatis.

---

⁸ *Segue depennato*: substituendum

⁹ *Segue depennato*: eius

1394, luglio 1, Chio.

Samarias, nipote di maestro Barone, abitante a Pera, e Giuseppe, figlio di Salomone, abitante a Candia, si pagano scambievolmente i loro debiti.

In nomine Domini, amen. *Samarias nepos magistri Baroni iudei, habitator Peyre, et Josep, filius Salamonis iudei, habitator Candie, confessi fuerunt et in veritate recognoverunt sibi ad invicem et vicisim se pervenisse ad bonam, veram et legalem racionem, solucionem et satisfacionem¹ et reliquatuum restitutionem omnium et singulorum, ad que una pars alteri et altera uni habere², petere et requirere posset usque in diem et horam presentes, et tam cum cartis scripturis quam sine, et inde sibi ad invicem et vicisim bene quietos et solutos vocaverunt et vocant. Renuntiantes³ sibi, ad invicem et vicisim, presentis confesionis et recognitionis non facte, peccunie non habite, non recepte et non numerate, pro racione solucionis et satisfacionis s[upradi]cta⁴, rey sic ut supra et infra non esse vel sic non se habentis, doli mali, metus in factum, actioni, condicioni sine causa, et omni iuri. Quare dicte partes sibi ad invicem et vicisim, heredes et bona ipsorum et cuiuslibet eorum de predictis omnibus et singulis liberaverunt et absolverunt per acceptilacionem et aquilianam stipulacionem, solempnibus verbis introductas. Facientes sibi ad invicem et vicisim³, de predictis omnibus et singulis, finem, quietacionem, liberacionem et omnimodam remisionem, ac pactum de ulterius non petendo. Promictentes³ sibi, ad invicem et vicisim stipulantibus et recipientibus ut supra, quod per unam vel alteram parcium heredes vel habentes, seu habituros causam ab ea, alteri parcium vel heredibus suis aut in bonis suis ullo de cetero de predictis omnibus et singulis vel aliqua parte ipsorum non fiet seu movebitur lix, questio, actio, peticio, requisitio seu controversia in iudicio vel extra, de iure seu de facto. Que omnia et singula supradicta dicte partes³ sibi*

¹ *Segue depennato*: omnium et singullorum

² habere è aggiunto in soprilinea con segno di richiamo.

³ *Segue depennato*: dictis nominibus

⁴ *Carta forata per la legatura della filza.*

ad invicem et vicisim iuraverunt⁵, corporaliter tactis scripturis, et promiserunt et convenerunt sibi ad invicem et vicisim³ ut supra perpetuo habere et tenere firma et rata, et actendere, complere et observare, et in nullo contra facere vel venire aliqua ratione, occasione vel causa, que dici vel excogitari possit, de iure seu de facto. Sub pena dupli totius eius de quo et quanto contra fieret, vel ut supra non observaretur, solempni stipulatione promisa. Cum restitutione etiam omnium aliorum dampnorum interesse et expensarum que propterea fierent lictes et extra. Ratis manentibus supradictis. Et sub ypotheca et obligatione omnium bonorum dictarum partium³ et cuiuslibet earum, habitorum et habendorum. Actum in Syo, ad sta(n)ciam ubi iura reduntur per dominum potestatem Syi, anno dominice nativitat .MCCCLXXXIII., indicione prima secundum cursum Ianue, die prima iulli, circa prima. Presentibus testibus Nicolao de Rapallo interpetre, cive Syi⁶, et Lazarino de Rapallo et Costa Campanari, vocatis et rogatis.

[Extractum.]

---

⁵ *Segue depennato*: super lictis ad sancta Dei evangelia

⁶ cive Syi è aggiunto in sopralinea con segno di richiamo.

13

1394, settembre 24, Chio.

Giovanni Giustiniani *de Garibaldo*, Donato *de Via*, Giorgio *Diasormo*, Bernardo *Paterius*, Dorino di Portofino e maestro Eliseo dichiarano di dovere a Petrello di Bonagiunta di Ancona 600 ducati, da restituire entro due mesi, nel caso che le merci caricate nella coca di Bernabò Dentuto non siano scaricate *integre in Petram di Theologo*.

In nomine Domini, amen. Nos¹ Iohannes Iustinianus de Garibaldo, Donatus de Via², Georgius Diasormo, Bernardus Paterius, Dorinus de Portufino et magister Ellixeus iudeus confitemur et in veritate recognoscimus Petrello de Bona

---

¹ *Segue depennato*: Dominicus Cataneus quondam

² *Segue depennato*: Iustinianus Iustinianus, filius Petri

Iunta de Ancona, presenti et stipulanti, nos ab ipso habuisse et recepissee hic in Syo tantam quantitatem pecunie bone et bene expendibilis. Renunciantes et cetera. Unde et pro qua nos promictimus et convenimus tibi dicto Petrello, videlicet quilibet nostrum pro quantitate infrascripta, dare et solvere, seu dari et solvi facere tibi, vel tuo certo nuncio, vel procuratori, hic in Syo, infra menses duos proxime venturos: videlicet ego³, Iohannes Iustinianus de Garibaldo, ducatos centum, Donatus de Via ducatos ducentos⁴, Georgius Diasormo pro ducatis centum, Bernardus Paterius pro ducatis quinquaginta, Dorinus de Portufino pro ducatis quinquaginta et magister Ellixeus iudeus pro ducatis centum. Salvo et specialiter reservato quod si quedam res et merces infrascripte, videlicet saponum supra sacis ducentos octuaginta duo, oleum vegetes quatuor, apapirri balle tredecim, tapetorum balla una, cambaciarum balla una, onerate in coca Bernabovis Dentuti, civis Ianue, patronizata per eum causa conducendi ad portum Theologi, sane et salve in dicto portu apullerint et in eo exonerate fuerint in terram ad salvamentum ad Petram Theologi, quod tunc et eo casu presens instrumentum sit cassum, irritum et nullius valoris. Et intelligatur presens risicum inceptum esse et inceperere debere, quando⁵ coca predicta dicti Bernabovis de presenti portu Syi velificaverit recto viagio⁶ pro proseguendo dictum suum viagium, et stet et duret eundo, stando et navigando cum dicta coca ad dictum portum⁷, et quo usque res et merces exonerate fuerint in terram ad dictum locum Petre ut supra. Si vero dictus Bernabos, cum dicta coca, in dicto portu Theologi steterit per dies quinque continuos, in quibus non exoneraverit dictas res seu merces, quod . . . . .⁸ instrumentum sit cassum⁹. Que omnia et singulla supra dicti promictimus, videlicet quilibet nostrum pro partibus supradictis,

---

³ *Segue depennato*: dictus Dominicus de Cataneis ducatos mille auri

⁴ *Segue depennato*: Iustinianus Iustinianus pro ducatis sexcentum

⁵ *Segue depennato*: p

⁶ recto viagio è aggiunto in sopra linea.

⁷ ad dictum portum et è aggiunto in sopra linea. *Segue depennato nel rigo*: quos...

⁸ *Carta deteriorata per umidità.*

⁹ in quibus - cassum: aggiunto nel margine destro, transversalmente.

ac iuramus ad sancta Dei evangelia¹⁰. Propterea dictus Petrellus, sine preiudicio predictorum asecurantium, quod Galeotus Francisci de Ancona est particeps in dicta quantitate pecunie dictorum ducatorum sexcentorum et in alia securitate fienda de ducatis mille sexcentis ad complementum ducatorum¹¹ duorum millium ducentorum pro ducatis septingentis et ad eum spectare et pertinere predicta quantum pro dictis ducatis septingentis auri. Actum in Syo, iuxta domum domini Francisci Iustiniani de Garibaldo anno dominice nativitate .MCCCLXXXIII., inditione secunda secundum cursum Ianue, die .XXIII. septembris, ante vespere. Presentibus testibus Leone Medico, cive Ianue, Nicolao de Santo Stephano et Antonio Imperiali, vocatis et rogatis.

---

¹⁰ *Nota nel margine sinistro: Renunciantes Decetero .....*

¹¹ *sescentorum-ducatorum: aggiunto nel margine destro, trasversalmente.*